



Biedrība "Latvijas Mediju ētikas padome"

**Ētikas padomes atzinums
Nr. 1/2025**

Rīgā, 2025. gada 27. februārī

Biedrības "Latvijas Mediju ētikas padome" (turpmāk tekstā – "Biedrība") Ētikas padome (turpmāk – "Ētikas padome") 2025. gada 12. februāra sēdē šādā sastāvā: Andrejs Mēters, Skaidrīte Lasmane, Anda Rožukalne, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Aleksandrs Mirlins, Vīta Dreijere-Smane, Aivars Pastalnieks

konstatē:

[1] Biedrības valde 2025. gada 9. janvārī saņēma Romualda Vonsoviča (turpmāk tekstā – "Sūdzības iesniedzējs") sūdzību par laikraksta "Ogres Vēstis Visiem" un tā portāla www.ogresvestisvisiem.lv (turpmāk tekstā – "Medijs") publikāciju "Saruna zemzemē. Kolaboracionisms un kolaboracionisti" (turpmāk tekstā – "Publikācija"), kas publicēta 2024. gada 15. novembrī.

[2] Sūdzības iesniedzējs informē, ka no Publikācijas teksta nepārprotami izriet, ka tās autoram Imantam Vīksnem bija labi zināms par spēkā stājušos Vidzemes apgabaltiesas 2023. gada 29. septembra spriedumu krimināllietā Nr. 11091182519, ar kuru Publikācijā aprakstītās izstādes veidotājs ir ticis atzīts par notiesātu kriminālnoziedznieku vajāšanas un neslavas celšanas noziedzīgajos nodarījumos, kas izdarīti pret Sūdzības iesniedzēju. Savukārt Publikācijā paustas nepatiesas un Sūdzības iesniedzēju cieņu un godu aizskarošas ziņas, atkārtojot iepriekš izplatītas ziņas, par kuru paušanu jau ir stājies spēkā minētais notiesājošs spriedums.

Sūdzības iesniedzējs skaidro, ka 2024. gada 22. novembrī pieprasījis Medijam atsaukt konkrētas nepatiesās, viņa godu un cieņu aizskarošas un neslavu ceļošas ziņas. 2024. gada 1. decembrī Medijs publicēja visas Publikācijas atsaukumu, kas pēc Sūdzības iesniedzēja domām ir uzskatāms par formālu, jo, pat publicējot atsaukumu, Publikācijas autors un laikraksta redaktors Imants Vīksne atsaukuma tekstu ir izveidojis tāda veidā, ka turpinājis izplatīt nepatiesos apgalvojumus un ņirgāties, nevis skaidri un nepārprotami atsaucis konkrētas nepatiesās, Sūdzības iesniedzēja godu un cieņu aizskarošas un neslavu ceļošas ziņas.

2024. gada 16. decembrī Sūdzības iesniedzējs nosūtījis Medijam atvainošanās pieprasījumu, taču Medijs atvainošanos nav publicējis un nav arī atbildējis.

Sūdzības iesniedzējs norāda, ka Medijs pārkāpis ne vien sava, bet arī Biedrības Ētikas kodeksa principus: Godprātības principu (tas paredz, ka nav pieļaujama un ir novēršama nepatiesas, sagrozītas vai maldinošā formā pasniegtas informācijas publicēšana. Plašsaziņas medijs pēc iespējas nodrošina šādas informācijas labošanu vai atsaukšanu); Faktu pārbaudes principu (tas paredz, ka plašsaziņas mediji izvairās no nepārbaudītas informācijas publicēšanas) un Cieņas principu (tas paredz, ka plašsaziņas mediji atzīst un ciena ikviena cilvēka unikālo vērtību, kas uzliek pienākumu šo vērtību apliecināt saskarsmē).

Sūdzības iesniedzējs norāda, ka Biedrības Ētikas kodeksā teikts, ka faktoloģiskas kļūdas gadījumā medijam ir pienākums pēc iespējas ātrāk publicēt kļūdas labojumu, vairāku kļūdu gadījumā – atsaukumu, un, vajadzības gadījumā, atvainoties. Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka šajā situācijā nepieciešama nepārprotama kļūdas atzīšana, atsaukums un atvainošanās.

Sūdzības iesniedzējs lūdz Biedrību izskatīt Sūdzību.

[3] Atbilstoši Biedrības Statūtu 6.2. punktam Biedrības valde Sūdzību nosūtīja Medijam, aicinot izvērtēt tā rīcības atbilstību Ētikas kodeksam un sniegt Biedrībai skaidrojumu.

[4] Atbildes vēstulē Medija galvenais redaktors skaidro, ka bijis informēts par notiesājošu spriedumu izstādes veidotājam par neslavas celšanu Sūdzības iesniedzējam, taču nav uzskatījis par nepieciešamu pārbaudīt izstādes veidotāju sniegto informāciju un apšaubīt izstādes veidotāju profesionalitāti. Komentējot publikācijā izteikto apsūdzošu apgalvojumu saistīšanu ar konkrētiem uzvārdiem, Medijs skaidro, ka uzvārdi pilda tikai ilustratīvu funkciju, lai ieskicētu problēmas mērogu un būtību.

Medijs uzskata, ka visas publikācijas atsaukuma teksts ir atbilstošs un pietiekams, bet Sūdzības iesniedzēja prasība tam atvainoties ir nepamatota un iepriekš neizvirzīta prasība. Tāpat Medijs uzskata, ka nav pamata pārmetumiem par ētikas normu pārkāpumiem.

[5] Biedrības valde Sūdzību, informāciju par Publikāciju un Medija atbildi nodeva izskatīšanai Biedrības Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam.

levērojot konstatēto,

Ētikas padome secina:

[6] Nedz normatīvie akti, nedz Biedrības Statūti vai Ētikas kodekss nedod tai tiesības sniegt apstākļu juridisko vērtējumu. Biedrības Ētikas padome Publikāciju un Sūdzībā norādīto vērtē atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksa nosacījumiem.

[7] Ētikas padomes vērtējumā, Publikācijas autors bija nekritiski attiecies pret publicētās informācijas avotu, nebija centies pārbaudīt faktus un publikācijā bija izplatījis nepatiesu informāciju par Sūdzības iesniedzēju. Arī publicētais atsaukums ir diskutabls, jo tajā izklāstīti dažādi ar Publikāciju un tās atsaukumu saistīti apsvērumi, ir atsaukta visa publikācija, bet nav skaidri un nepārprotami atsaukta nepatiesā, godu un cieņu aizskarošā informācija. Lai arī Medijs atsaukumā apgalvo, ka nav iespējams rakstīt par izstādi, neattiecinot tās nosaukumu uz ikvienu tās ekspozīcijā iekļauto cilvēku, Ētikas padome secina, ka Publikācijā uz Sūdzības iesniedzēju ir attiecināts ne vien izstādes un raksta nosaukumā minētais jēdziens, bet minēti nepatiesi fakti. Līdz ar to Ētikas padome noraida Medija argumentu, ka visi rakstā nosauktie uzvārdi pilda tikai ilustratīvu funkciju, lai ieskicētu problēmas mērogu un būtību.

[8] Ētikas padome uzskata, ka Medija rīcība, veidojot publikāciju nav uzskatāma par atbilstošu Ētikas kodeksa noteiktajiem godprātības un informācijas iegūšanas un izmantošanas principiem. Ar publicēto atsaukumu Medijs ir daļēji novērsis pieļautos Ētikas kodeksa principu pārkāpumus. Tomēr, ņemot vērā, ka Publikācijas autoram, vienlaikus medija galvenajam redaktoram bija zināms, ka izstādes veidotājam spēkā stājies notiesājošs spriedums krimināllietā par neslavas celšanu Sūdzības iesniedzējam un tā vajāšanu, tad Medija rīcība, iekļaujot publikācijā nepatiesas ziņas par Sūdzības iesniedzēju, formulējot atsaukuma tekstu un ignorējot prasību atvainoties, nav uzskatāma par godprātīgu.

[9] Ievērojot secināto, visi klātesošie Ētikas padomes locekļi balso, ka Medijs ir pārkāpis Biedrības Ētikas kodeksa principus 4.1. Godprātība, 4.6.1. Faktu pārbaude, 4.6.3. Kritiska attieksme pret avotu. Ar Publikācijas atsaukumu pārkāpums ir daļēji novērsts, bet Sūdzības iesniedzēja prasība atvainoties ir samērīga un pamatota.

Ētikas padomē nolemts:

1. Medija rīcībā ir konstatēti Biedrības Ētikas kodeksa pārkāpumi.
2. Uzlikt Medijam par pienākumu:
 - līdz 2025. gada 17. martam tā laikrakstā un portālā skaidri un nepārprotami atvainoties Romualdam Vonsovičam par publicētajām ziņām, kas ceļ tam neslavu, aizskar tā godu un cieņu, norādot arī publikāciju, kurās noticis aizskārums, nosaukumu un datumu. Atvainošanās publicēt ne mazākā redzamībā, kā publikācijas, kurās notika aizskārums.
 - nedēļas laikā pēc atvainošanās publicēšanas informēt Biedrību un Romualdu Vonsoviču, kad un kur publicēta atvainošanās, iesniegt publicēto atvainošanas kopijas.

3. Lēmumu paziņot Sūdzības iesniedzējam un Medijam.
4. Lēmumu publicēt Biedrības interneta vietnē un izplatīt informāciju par to atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punkta noteikumiem.